

Curriculum vagy syllabus?

*Minél több a rendelet, annál nagyobb a rendetlenség.
(Konfucius)*

Az egyetemi hallgatóimat, a tanár-továbbképzésen meg a tanárokat „kínozzom” évek óta a tantervelmélet és a tantervfejlesztés előadással és szemináriummal. Mondanom sem kell, hogy megfeszülök, hogy hasznosan töltssem ki az órákat, de hogy nem túl érdekesek, az biztos. Legfeljebb, ha az érvényben lévő tantervek mellett készítették a tárgyhöz választható tantervet a nekik leginkább megfelelő vagy hiánypótló témában. Jelen írás célja, hogy érvekkel támassza alá a tanárok egyéniségének, személyiségének, érdeklődésének jobban teret engedő, de a tanulók tanulási teljesítményét is növelő levegősebb, vázlatosabb tantervnek, a syllabusnak a hasznosabb voltát. Egy hasonlattal élve, olyan ez, mint amikor a gazdasági fejlődést adócsökkentéssel igyekeznek serkenteni.

A curriculum előnyei és hátrányai

Kétségtelen, hogy a curriculum:

- sokat tud segíteni, főleg a kezdő tanároknak, amikor megindokolja egy-egy tantárgy tanításának a célját, fontosságát, taníthatóságát, lehetőségeit, eszközeit, módszereit;
- útmutatásokat ad egyes kérdések előnyösebb megközelítésére, egyáltalán a tárgy tanításával kapcsolatos kompetenciák kialakítására;
- tanulási tevékenységeket is megad, amelyekből a célok könnyen műveletesíthetők, amelyek köztudottan a munkáltató oktatás kiváltását, a tevékenységek megtervezését és az értékelési folyamatot is biztosítják.

A curriculum hátránya elsősorban:

- a túlrészletezettségében és
- a rengeteg elvárásban rejlik.

Olyan, mint az internet, nehéz átlátni, követni. A tanár terveiben számokkal kell megjeleníteni a részletes követelményeket, amelyeket aztán sosincs ideje megkeresni a tantervben, amikor napi több órára kell felkészülnie. Különösen akkor, amikor állandóan valamilyen jelentést, véleményt, kimutatást stb. kérnek tőle, ami többnyire „már a tegnapi kellett”. A curriculum kötelezősége kizárja annak a lehetőségét, hogy egy adott tanár a maga „szájíze”, netán az osztálya érdeklődési köre, képességei szerint adagolja az anyagot, a haladási ütemet. Így aztán legtöbbször csak formális munka folyik, mert adott esetben a tárgy vizsgatárgy. A kevesebb feladat lehetőséget adna a valódi fejlesztésre, hisz az aktív tanulás időigényes tevékenységeket feltételez. Jó lenne az iskolában kisebb csoportokkal foglalkozni, az ideális csoport 12, legfeljebb 16 tanulót jelent. Ez csak akkor oldható meg, ha az oktatásra több pénzt juttatnának. A tanulónak a sok tanulnivaló és az

iskolában töltött hosszú (néha 8 óra) idő miatt nem marad ideje semmire, nincs szabad-ideje, amire akkor lenne különösen szüksége, ha egy kedvelt tantárgy versenyére szeretne felkészülni, vagy egy projekten kellene dolgoznia otthon, netán ha még sportolni vagy körökre szeretne járni. Állandó kialvatlansággal küszködik, ezért aztán igyekszik kivonni magát minden alól. Legtöbbször azt látja, hogy az iskola nem szolgál semmire, csak az érettségi bizonyítvány megszerzésére jó.

A syllabus előnyei és hátrányai

A syllabus:

- szerkezetileg sokkal egyszerűbb;
- valójában csak nagyvonalakban írja elő a tartalomra és az eljárásokra vonatkozó elvárásokat, javaslatokat.

A pályakezdő tanárnak ez minden bizonnyal kevés, de a továbbiakban szabadabb mozgásteret biztosít arra, hogy a tanár preferált témáit bővebben, meggyőzőbben, nagyobb átéléssel tudja bemutatni, átadni. Így a tanulók alaposabban megismerhetik az adott témákat, nem beszélve arról, hogy a tanulókra átragadt lelkesedés élményszerűvé teszi az órákat (ami számukra a memóriájukban tartósabb tárolást eredményez), időt nyerhetnek a munkáltató oktatáshoz, az önálló és csoportos tevékenységekhez, általában a ma alternatívnak tekintett módszerek alkalmazásához. *A kevesebb: több* elve érvényesülhet.

A megoldás

A megoldást abban látom, ha a curriculum csak tájékoztató jellegű lenne, és akár annak részeként, abba foglalva – de akár külön dokumentumként is – tartalmazhatná a syllabus. A syllabusban elég lenne, ha a *kötelezően elvárt tartalom és az elvárt minimális kompetenciák* mellett – ami az átjárhatóságot és a kimeneti szabályozást biztosíthatná – a fakultatív jellegű tartalmi kiegészítésekre és kompetenciákra tett javaslatok is szerepelhetnének. A tárgy tanításának, taníthatóságának kérdéseit pedig az adott tárgy *tanári segédkönyve* tartalmazhatná, amelyben tanári tervek minták, az egyes témák tanításához fűzött tanácsok, javaslatok, megoldásmódok mellett értékelő eszközök, projekt-témák, elektronikusan hozzáférhető anyagok linkjei, számítógépes programok és az okos telefonon felhasználható applikációk felsorolása is helyet kaphatna.

Következtetés

Annak idején, 1848 után nálunk is alkalmazást nyert osztrák *Organisations Entwurf* elnevezésű oktatáskorszerűsítési tervezet, a syllabus típusú útmutató sok szempontból haladó jellegűnek tekinthető. A ma kötelezően előírt curriculumok inkább akadályozzák az oktatási folyamatot, mintsem elősegítenék azt. A syllabusszal a tanár válláról levennénk a sok fölösleges feladatot, hagynánk a kreativitását kibontakozni, és örömmel, játszva, hivatástudattal végezné munkáját. Ezért aztán Konfucius újabb gondolatával foglalhatnánk keretbe a jelen írást: „*Ha egy olyan foglalkozást választasz, amit szeretsz, akkor egy napot sem kell dolgoznod életed során.*”